

Justice in Islam

Syed-Mohsin Naquvi

18 January 2014

There is a saying among intellectuals who have looked at the world's major religions, which goes like this: Hinduism is a religion of devotion, Christianity is a religion of love, and Islam is a religion of justice.

The concept of Justice in Islam operates at two different levels: Divine Justice and worldly justice. If we look at the holy Qur'an with a little depth, the concept of justice in Islam becomes very clear, because the concept is central to the Qur'an and it stands second only to the basic belief of oneness (*tawheed*) of God.

Mohsena Memorial Foundation
Connecting Communities Through Education

The basic meaning of the word '*adl*' (the Arabic equivalent of 'justice') in Qur'an, means placing everything in its rightful place. The opposite of '*adl*' is *zulm* (*abuse*).

Before we go to those specific verses, let us look at the name of the religion first. The full name of the religion is Deen-e-Islam. That comes from the following verse:

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ
لِّإِذِهِ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ (٥:٣)

“This day have I perfected for you your religion and completed My favor on you and chosen for

you Islam as a religion; but whoever is compelled by hunger, not inclining willfully to sin, then surely Allah is Forgiving, Merciful.” (Q.5:3)

اور) آج مہینہ امتزائے نیک و نیک دانا اور ان ی ت نیت پ پ پر رک دانا اور امتزائے
نیک دنسپ ایک اہل وجہ شخص و ہیک نیم اناچر وہ اجے (رشبہ کیط) انگہ یک رطف املیٰ ہن وہ
وت دخا ے نشخب وال رہما بن ے (۵:۳)

The word *deen* is derived from the Arabic root D-Y-N. It has many meanings, but the two meanings which apply in our context are “reward” and “judgement”. Both have a clear connotation of justice. That only explains how mainstream the concept of Justice is in Islam. It is the essence of the religion.

Qur’anic verses abound with this concept. There are three other basic terms used for Justice in the Arabic text. And of course, the last but not the least, Allah promises a Day of Judgement to all His worshippers.

1. *Qist* سَطِيق the English equivalent for this is fairness
2. *Adl* عَدْل the English equivalent for this is justice
3. Allah is not *zalim*. Zulm is the opposite of justice.
4. *Yawm-Ul-Hisab*, the Day of Judgement.

Here are the specific verses: These verses introduce one or another aspect of Divine Justice. This is connected to the verses which state the purpose of creation of man, as an intelligent being to establish a balanced and just society on Earth. Those who work for that cause are rewarded in the hereafter, as opposed to those who disobey that natural and divine law and therefore, are destined to be punished. (See 76:1-3, 67:2, 51:56 and many more).

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ (۳:۱۸)

Allah bears witness that there is no god but He, and (so do) the angels and those possessed of knowledge, maintaining His creation with justice; there is no god but He, the Mighty, the Wise. (3:18)

دخا وت اس ابت یک وگایہ ناتى ے ہک اس ےک وسا وکیئ وبعمن نیہن اور رفے تش اور ملع وائل
ولگ وج الصنف پ اقمی نیہ وہ یہب (وگایہ نے تی نیہ ہک) اس اغبل تمکح وائل ےک وسا وکیئ
ابعت ےک القی نیہن

ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ اَيْدِيَكُمْ وَاِنَّ اَللّٰهَ لَيْسَ بِظَلّٰمٍ لِّلْعَبِيدِ (۳:۱۸۲)

This is 'the reward' for what your hands have done. And Allah is never unjust to 'His' creation." (3:182)

ہی ان لموس یک زسا ے وج اہترے اہت آےگ ےتجیہب ے نیہ اور دخا وت دنبوں پ قلم ملظ
نیہن د ات (۳:۱۸۲)

Mohsena Memorial Foundation
Connecting Communities Through Education

اِنَّ اَللّٰهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَّ اِنْ تَكُ حَسَنَةً يُضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَّدُنْهُ اَجْرًا عَظِيْمًا (۴:۴۰)

Surely Allah does not do injustice to the weight of an atom, and if it is a good deed He multiplies it and gives from Himself a great reward. (4:40)

دخا یسک یک ذرا یہب قح یفلت نیہن د ات اور ارگ یکین) یک (وہیگ وت اس وک نودنچ د نے اگ اور
اےنپ اہں ےس ارجمیظع ےشخب اگ (۴:۴۰)

وَتَمَّتْ کَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِیْمُ (۶:۱۱۵)

And the word of your Lord has been accomplished truly and justly; there is none who can change His words, and He is the Hearing, the Knowing. (6:115)

اور اہمترے پ ورنارگر یک ابنیت اچسیئ اور الصنف نیم یررک نیہ اس یک ابوتس وک وکیئ دبے نل وال
نیہن اور وہ اتن اج ات ے (۶:۱۱۵)

The following verse manifests Divine Justice in the system of His Reward and Punishment:

ذَلِكَ أَنْ لَّمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا غَافِلُونَ (۶:۱۳۱)

This is because your Lord would not destroy towns unjustly while their people were negligent. (6:131)

اے دمحم صلی اللہ علیہ وسلم! (ہی) وج ربمغیب آتے رہے اور اتکنیب انزل وبت رنیہ وت (اس ےیل
ہک اہمتر پ ورنارگر اسی نیہن ہک ویتسب وک ملظ ےس الہک د نے اور واہں ےک رےنہ واولں
وک) ہچک یہب (ربخ بن وہ (۶:۱۳۱)

We now turn to the Qur'anic justice in worldly behavior:

قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۚ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ (۷:۲۹)

Say: My Lord has enjoined justice, and set upright your faces at every time of prayer and call on Him, being sincere to Him in obedience; as He brought you forth in the beginning, so shall you also return. (7:29)

بہک نو ہک ریمے پ ورنارگر ےن وت الصنف د ےن لم مک نا ےہ اور ہی ہک ر زامز ےک و ت

ہدیا) (ے لبق یک رطف) رخ ایک د و اور اخص ایس یک ابعت د و اور ایس وک اکپرو اس ے سح
 رطح پ وک ادتباء نیم دیپا ایک اہت ایس رطح پ رہپ دیپا وبے گ (۷:۲۹)

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ (۱۰:۴۴)

Surely Allah does not do any injustice to men, but men are unjust to themselves. (10:44)

دخا وت ولوگ پ ہچک ملظ نیہن د ات نکیل ولگ یہ اے نپ آپ پ ملظ د ے ت نیہ (۱۰:۴۴)

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ۖ فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ ءَالِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ لَمَّا جَاءَ أَمْرُ
 رَبِّكَ ۖ وَمَا زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتْبِيبٍ (۱۱:۱۰۱)

And We did not do them injustice, but they were unjust to themselves, so their gods
 whom they called upon besides Allah did not avail them aught when the decree of your Lord
 came to pass; and they added but to their ruin. (11:101)

اور مہے نانولوگنپ ملظنیہنایک ہکلباوبننے نوخنا ے نپاوپ ملظایک رغبضجاہتر پ ورناکرلم
 مکا آچنہ پوت نج وبعمنوں وک وہ دخا ے کوسا اکپرا د ے ت ے ہت وہ ان ے ک ہچک یہب لم ہن آے
 اور ابتہ د ے ن ے ک وسا ان ے ک قح نیم اور ہچک ہن د ے کس (۱۱:۱۰۱)

وَأَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ (۱۱:۱۱۵)

And be patient, for surely Allah does not waste the reward of the good doers. (11:115)

اور ربص ے یک روہ ہک دخا وکینلمروں لم ارج اضعی نیہن د ات (۱۱:۱۱۵)

Let us now turn to those verses which command to regulate personal lives of Muslims
 based on Justice.

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَائِي ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ ۚ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

(۱۶:۹۰)

Surely Allah enjoins the doing of justice and the doing of good (to others) and the giving to the kindred, and He forbids indecency and evil and rebellion; He admonishes you that you may be mindful.(16:90)

دخا پ وک الصنف اور الحسن د ین اور ربش ناروں وک) رخچ ے س دمن) نے نی لم مک ناتی ے
اور ے بایحی اور انوقعمل لموس ے س اور رسیشک ے س عنم د ات ے) اور) نیہمت تحیصن د ات ے
اتہک پ ا ن روہک (۱۶:۹۰)

The Islamic concept of Justice operates above and beyond personal relationships, tribal and family loyalties and the considerations of color, creed, and national and linguistic origins:

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ ۚ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ٤:٥٨

Indeed, Allah commands you to return trusts to their rightful owners; and when you judge between people, judge with fairness. What a noble commandment from Allah to you! Surely Allah is All-Hearing, All-Seeing. (4:58)

دخا پ وک مک ناتی ے ہک الامن واولی یک الامنیتن ان ے ک وحال د نا د و اور بج ولوگ نیم
ہلصیف د ین وگل وت الصنف ے س ہلصیف ایک د و دخا نیہمت تہب وخب تحیصن د ات ے ے ہکش
دخا اتن اور ناتہکی ے (۴:۵۸)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ ۚ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا ۖ فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا ۚ وَإِنْ تَلَوُّا أَوْ تُعْرَضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا (٤:١٣٥)

O you who believe! be maintainers of justice, bearers of witness of Allah's sake, though it may be against your own selves or (your) parents or near relatives; if he be rich or poor, Allah is nearer to them both in compassion; therefore do not follow (your) low desires, lest you deviate; and if you swerve or turn aside, then surely Allah is aware of what you do. (4:135)

اے الامین واول! الصنف پ اقمیٰ روہ اور دخا رک ےئل یچس وگایہ نو وخاہ (اس نیم) اہمتر ا
اہمترے اس ابپ اور رہتش ناروں لم اصقنن یہ وہ ارگ وکیئ اریم ےہ ا ریقف وت دخا ان لم ریخ وخاہ
ےہ وت پ وخاشہ سفن رک ےہچپ رک د ک ل وک ہن وھچڑ نانی ارگ پ دیچیا اہشت نو ےگ ا
(اہشت ےس) (انچب اچوہ ےگ وت) (اجن روہک) (دخا اہمترے سب کاموں سے واقف ہے (۴:۱۳۵)

ل

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ ۚ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ ءَلَّا تَعْدِلُوا ۚ ءَعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ
لِلنَّفْسِ ۚ وَأَتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ (۵:۸)

O believers! Stand firm for Allah and bear true testimony. Do not let the hatred of a people lead you to injustice. Be just! That is closer to righteousness. And be mindful of Allah. Surely Allah is All-Aware of what you do. (5:8)

اے الامین واول! دخا رک ےئل الصنف یک وگایہ نے نی رک ےئل ژھکے وہ اجا د و اور ولوگن
یک نیمش پ وک اس ابت پ آمنہ ہن د ےہک الصنف وھچڑ نو الصنف ایک د و ہک پ ی پ
اگزاگرک یک ابت ےہ اور دخا ےس ترےت روہ ھچک کش نیہن ہک دخا اہمترے بس العمل ےس
ربخار ےہ (۵:۸)

The following verses speak about justice within the family:

وَأَوْثُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ ۖ وَلَا تَتَّبِعُوا الْخَبِيثَ بِالطَّيِّبِ ۚ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ ۚ إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا (۴:۲)

And give to the orphans their property, and do not substitute worthless (things) for (their) good (ones), and do not devour their property (as an addition) to your own property; this is surely a great crime. (4:2)

اور ومیتیں لم امل) وج اہترک وحتلی نیم وہ) ان ےک وحاہل د نو اور ان ےک ایزیکہ) اور دمعہ) امل وک) اےنپ انصق اور) رے امل ےس بن دبول اور بن ان لم امل اےنپ امل نیم الم د اھکو ہک ہی ربا تخس انگہ ےہ (۴:۲)

وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَنِّي وَثَلَاثَ وَرُبْعَ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۚ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰ أَلَّا تَعُولُوا (۴:۳)

And if you fear that you cannot act equitably towards orphans, then marry such women as seem good to you, two and three and four; but if you fear that you will not do justice (between them), then (marry) only one or what your right hands possess; this is more proper, that you may not deviate from the right course. (4:3)

اور ارگ پ وک اس ابت لم وخف وہ ہک میتی ژلویکس ےک ابرے الصنف بن د وکسےگ وت ان ےک وسا وج وعرنیت پ وک دنسپ وہں نو ا نیت نیت ا اجر اجر ان ےس اکنح د ول اور ارگ اس ابت لم ادنہشی وہ ہک) بس وعروتں ےس) اسکیں کک بن د وکس ےگ وت اکی وعرت) لمیف ےہ) ا ولڈنک سج ےک پ امکل وہ اس ےس پ ےبا الصنف ےس جب اجو ےگ (۴:۳)

وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً ۚ فَإِنْ طِبَّنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِّنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَّرِيًّا (۴:۴)

Give women 'you wed' their due dowries graciously. But if they waive some of it willingly, then you may enjoy it freely with a clear conscience. (4:4)

اور وعروتں وک ان ےک رہم وخیش ےس نے نا د و اہں ارگ وہ ان ی وخیش ےس اس نیم ےس ہچک پ وک وھچڑ نا وت اےس ذوق وشق ےس اھکول (۴:۴)

Universal message of justice in Islam above and beyond religious differences, a message

in pluralism. The Prophet is being asked to Judge justly even among his enemies, if they come to him seeking justice:

اہمتر ا ہچک یہب نیہن اگبڑ نیکس رگ اور
ارگ ہلصیف د اناچوہ وت االصنف لم ہلصیف
د ان ہک دحا االصنف د رن واولں وک نوتس
راتھک رے (۵:۴۲)

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا
أَرَاكَ اللَّهُ وَلَا تَكُنَ لِلْخَائِنِينَ خَصِيمًا (۴:۱۰۵)
فَأَحْكُم بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ وَإِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ
فَلَنْ يَضُرُّوكَ شَيْئًا وَإِنْ حَكَمْتَ فَأَحْكُم بَيْنَهُمْ

Surely We have revealed the Book

to you with the truth that you may judge

between people by means of that which

They eagerly listen to falsehood Allah has taught you; and be not an
and consume forbidden gain. So if they advocate on behalf of the treacherous.
come to you 'O Prophet', either judge (4:105)

between them or turn away from them. If
you turn away from them, they cannot
harm you whatsoever. But if you judge
between them, then do so with justice.
Surely Allah loves those who are just.
(5:42)

(اے ربمغیب) مہ رن پ پ یچس اتکب انزل
یک رے اتھک دحا یک دہاتی رے اک اطمقب
ولوگں رے دقامت نیم ہلصیف د و اور
(نوہکی) ناغابزوں یک امحتی نیم یہبک ثحب
ہن د ان (۴:۱۰۵)

(ہی) وہجیٹ ابنیت انبےن رے اک اجوسییس د

ہونہن

رن وائل اور)روشت لم)رحام امل

اھکن وائل نیہ ارگ ہی اہمترے اپس
(وکیئ دقمہم لصیف د رن وک) انیئ وت پ
ان نیم ہلصیف د نانی ا ارعاض د ان اور
ارگ ان رے ارعاض د و رگ وت وہ

لَا يَنْهٰكُمْ اللّٰهُ عَنِ الَّذِيْنَ لَمْ يُقَاتِلُوْكُمْ فِى الدِّيْنِ وَلَمْ
يُخْرِجُوْكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ اَنْ تَبْرُوْهُمْ وَنُقْصِطُوْا اِلَيْهِمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ
يُحِبُّ الْمُقْسِطِيْنَ (۸:۶۰)

Allah does not forbid you

respecting those who have not made war against you on account of (your) religion, and have not driven you forth from your homes, that you show them kindness and deal with them justly; surely Allah loves the doers of justice. (60:8)

یہب قح یفلت بن یک اجے یگ اور ارگ
رایئے کے ناعن کے ربارب یہب (یسک
لم لمع) وہاگ وت مہ اس وک الاحرض د ا
گے اور مہ اسحب د عن وک لمیف نیہ
(۲۱:۴۷)

نج ولوگن عن پ سے نک کے ابرے نیم
گنج نیہن یک اور بن پ وک اہمترے رہگوں
سے اکنال ان کے اسہت الہیئی اور
الصنف لم کک د عن سے دخا پ وک عنم

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ يَدَاكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ
(۲۲:۱۰)

have sent before, and because Allah is not in the least unjust to the servants. (22:10)

And finally, about the Final Justice on the Day of Judgment, that has been promised all along in the Qur'an:

This is due to what your two hands
have sent before, and because Allah is not
in the least unjust to the servants. (22:10)

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَمَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا
وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا ۖ وَكَفَىٰ بِنَا
حَلِيبِينَ (۲۱:۴۷)

اے رسشک (ہی اس) رفک (یک زسا) ہے
وج ریتے ابوہت عن آگ اجیہب ہے اور
دخا ارنپ دنبوں پ ملظ د عن وال نیہن
(۲۲:۱۰)

And We will set up a just balance on the day of resurrection, so no soul shall be dealt with unjustly in the least; and though there be the weight of a grain of mustard seed, (yet) will We bring it, and sufficient are We to take account. (21:47)

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ۚ وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ (۴۱:۴۶)

اور مہ ایقتم کے نن الصنف یک رتازو
ڑھکک د ا گے وت یسک صخش یک ذرا

Whoever does good, it is for his own soul, and whoever does evil, it is against it; and your Lord is not in the least unjust to the servants. (41:46)

وجکین لمم دے اگ وت اےنپ ےئل اور وج
 رے لمم دے اگ وت ان لم رضر ایس وک
 وہاگ اور اہمتر پ ورنارگ دنبوں پ ملظ د
 ےن وال نیہن (۴۶:۴۱)

مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَا أَنَا بِظَلَمٍ لِلْعَبِيدِ
 (۵۰:۲۹)

My word shall not be changed, nor
 am I in the least unjust to the
 servants. (50:29)

امہرے اہن ابت دبال نیہن د یت اور مہ دنبوں
 پ ملظ نیہن ایک د ےت (۵۰:۲۹)

هَذَا مَا تُوعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ

)
 ۳
 ۸
 :
 ۵
 ۳
 (

ہی وہ زیچا نیہ نج لم اسحب ےک نن ےک
 ےئل پ ےس وک ہ ایک اجات اہت
 (۳۸:۵۳)

This is what you are promised for

Conclusion The verses cited above make it clear that justice is a recurring theme in the Qur'anic message and the message has been sent at varying levels and in almost all possible human relationships as well as in the God-man relationship.

Mohsena Memorial Foundation
Connecting Communities Through Education